

[25. 1.]

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de Rijksgestichten *Ommerschans* en *Veenhuizen*, dienst 1884.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijnne Heeren! bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, den 15den September 1883.

WILLEM.

[25. 2.]

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de begrooting der uitgaven voor de Rijksgestichten *Ommerschans* en *Veenhuizen* over het jaar 1884 bij de wet behoort te worden vastgesteld, en dat de middelen behooren te worden aangewezen tot dekking van die uitgaven;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De begrooting der uitgaven voor de Rijksgestichten *Ommerschans* en *Veenhuizen* voor het jaar 1884 wordt vastgesteld op de som van *zevenhonderd twee en twintig duizend vijfhonderd vier en zeventig gulden* (f 722 574).

Iste AFDEELING.

Beheer.

Artikel 1. Bezoldigingen, toelagen en belooningen van ambtenaren en bedienden, hetzij tijdelijk of voor vast aangesteld f 56 930,00

Artikel 2. Jaarwedden van de kerkleeraars. 8 000,00

Artikel 3. Bureelbehoefden, druk- en bindwerk, toelagen voor schrijffloen en bureelkosten, briefport, expresse-loon en andere kleine onkosten. 2 700,00

Artikel 4. Reis- en verblijfkosten van rijksveldwachters en van andere ambtenaren en bedienden voor den dienst der gestichten, van gecommiteerden uit het classicaal bestuur te *Zwolle*, wegens het bijwonen van kerke-raadsvergaderingen te *Ommerschans*, zoomede vergoeding voor de kosten van verplaatsing van beambten 850,00

Transporteeren f 68 480,00

Per transport f 68 480,00

Artikel 5. Onderhoudskosten, zoo van gezonden als zieken, met al den aanleve van dien, daaronder begrepen de verwarming, de verlichting, het meubelen en schoonhouden der lokalen, de bewassing, de kleding- en liggingstukken, de brandbluschmiddelen, de kerk- en schoolbehoefden en leesboeken, zoomede de aanschaffing van winkelwaren en grondstoffen, en verdere kosten tot vervaardiging of verstrekking van genoemde voorwerpen en benodigdheden 217 000,00

Artikel 6. Arbeidsloo- nen door verpleegden verdiend voor huishoudelijke diensten, als zakkeld uitbetaald wordende 21 000,00

Artikel 7. Afzondering voor uitgaanskassen uit het bedrag der aan de verpleegden te goed gedaan wordende loonen voor huishoudelijke diensten en tegoed bij ontslag of overlijden. 9 500,00

Artikel 8. Aankoop, verstrekking en vervoer van geneesmiddelen en andere uitgaven tot de genees-, heel- en verloskundige behandeling vereischt 7 000,00

Artikel 9. Aanbouw, vernieuwing en onderhoud en lasten van gebouwen en getimmerten, wegen en vaarten en verdere eigendommen, aanschaffing van alle materialen daaronder begrepen, en kosten van aankoop van gebouwen en terreinen en daarmede in verband staande uitgaven, zoomede reis- en verblijfkosten wegens het toezicht op de uit te voeren werken. 154 000,00

Artikel 10. Reisgeld aan ontslagenen en transportkosten 1 000,00

IIde AFDEELING.

Arbeid.

Artikel 11. Bezoldigingen, toelagen en belooningen van ambtenaren en bedienden, hetzij tijdelijk of voor vast aangesteld 17 288,00

Artikel 12. Reis- en verblijfkosten van ambtenaren en bedienden voor den dienst der gestichten, en vergoeding voor kosten van verplaatsing van beambten. 600,00

Artikel 13. Uitgaven wegens den landbouw, de houtteelt, de veeteelt en de veehouderij. 55 000,00

Artikel 14. Uitgaven wegens het fabriekswezen 79 100,00

Artikel 15. Arbeidsloo- nen door verpleegden verdiend bij den landbouw en het fabriekswezen, als zakkeld uitbetaald wordende. 32 000,00

Artikel 16. Afzondering voor uitgaanskassen uit het bedrag der aan de verpleegden te goed gedaan wordende arbeidsloo- nen en tegoed bij ontslag of overlijden 13 000,00

IIIde AFDEELING.

Uitgaven, niet tot de voorgaande behoorende.

Artikel 17. Teruggave van hetgeen door besturen van gemeenten over eenig jaar meer gestort is dan verschuldigd mocht zijn ter zake de plaatsing en verpleging in de gestichten *Memorie.*

Artikel 18. Onderstand aan tijdelijke ambtenaren en bedienden voor het beheer en den arbeid, buiten dienst geraakt door de opheffing van het gesticht voor weezen, het vervallen hunner betrekkingen of wegens ongeschiktheid door ouderdom, ziels- of ligchaamsgebreken, benevens gratificatiën en schadeloosstellingen 15 090,00

Transporteeren f 690 058,00

Begrooting van uitgaven voor de Rijksgestichten Ommerschans en Veenhuizen, dienst 1884.

Per transport f 690 058,00

Artikel 19. Toelagen of onderstanden aan arbeidersgezinnen of laatstovergebleven leden daarvan, met het doel hen in de gelegenheid te stellen buiten de gestichten te kunnen verblijven 900,00

Artikel 20. Toelagen of onderstanden aan veteranen en militaire gezinnen of laatstovergebleven leden daarvan, met het doel hen in de gelegenheid te stellen buiten de gestichten te kunnen verblijven 6 153,00

Artikel 21. Wachtgeld 463,00

Artikel 22. Onvoorziene uitgaven 25 000,00

 f 722 574,00

Artikel 2.

Tot dekking der uitgaven, in het vorig **artikel** vermeld, worden aangewezen de volgende middelen:

Artikel 1. De ontvangsten die over het dienstjaar 1884 gedaan worden wegens de volgende betalingen:

a. door de gemeentebesturen, wegens plaatsing, kleeding en verdere verzorging van niet-veroordeelden;

b. door het Departement van Oorlog, wegens plaatsing en verzorging van en verstrekkingen aan militairen en hunne huisgezinnen.

Artikel 2. Gelden, ingehouden op pensioenen van verpleegden.

Artikel 3. De gelden die in het jaar 1884 mochten worden voldaan door de gemeentebesturen en anderen, zoo ingevolge art. 66 der wet van 28 Juni 1854 (*Staatsblad* n°. 100), als wegens plaatsing en verzorging van niet-veroordeelden, en verschuldigd zijn over 1882 en vroeger.

Artikel 4. De ten voordeele van den Staat komende opbrengst van de nagemelde in het jaar 1884 verkochte:

a. voortbrengselen van den landbouw, de houtteelt, de veeteelt en veelhouderij;

b. voortbrengselen van het fabriekswezen;

c. winkelwaren.

Artikel 5. De opbrengst van in het jaar 1884 verkochte onbruikbare voorwerpen, mitsgaders het beloop van andere in dat jaar verkregen toevallige baten.

Artikel 6. De opbrengst der verpachting van 7 hoeven.

Artikel 7. De bijdrage, op de begrooting der uitgaven voor het Departement van Justitie van het jaar 1884 uitgetrokken.

Artikel 3.

Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der *artikelen* 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20 en 21 van de bij het 1ste **artikel** dezer wet vastgestelde begrooting ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit *artikel* 22 van het 1ste **artikel** dier begrooting worden aangevuld. Uit dat **artikel** kan mede worden overgeschreven op *artikel* 17 van het 1ste **artikel**.

Artikel 4.

Op *artikel* 22 van de bij het 1ste **artikel** dezer wet vastgestelde begrooting worden aangewezen de tot het dienstjaar 1884 behorende uitgaven, de voormelde Rijksgestichten betreffende, welke hare omschrijving niet vinden in een der andere *artikelen* van die begrooting.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Artikel 5.

Het batig saldo der rekening van de ontvangsten en uitgaven der gestichten over het jaar 1884 wordt verantwoord onder de Rijksontvangsten van dat jaar, terwijl in een nadeelig saldo nader bij de wet wordt voorzien.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministerieele departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Justitie

[25. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De uitgaven voor de Rijksgestichten Ommerschans en Veenhuizen voor het dienstjaar 1884 worden geraamd op f 722 574 of f 105 532 meer dan ter voorziening in de behoeften dier inrichtingen, dienst 1883, bij de wet van 27 Januari 1883 (*Staatsblad* n°. 8) is toegestaan.

Vergeleken met de begrooting voor het loopende dienstjaar is de begrooting voor het jaar 1884 hooger, voor zooveel de nagenoemde artikelen betreft, voor elk **artikel** tot het daarachter vermeld bedrag, als:

art. 1	f 182,00
» 9	100 000,00
» 13	5 000,00
» 18	350,00
	<hr/>
Totaal	f 105 532,00

Gelijk in den uitgewerkten staat nader wordt toegelicht, strekt de verhooging van art. 1 alléén om te voorzien in de behoefte aan het vereischte bedrag voor de belooning van kostersdiensten voor de Roomsche-Catholieke kerk te Veenhuizen, als een gevolg van de genomen beslissing dat de gezegde diensten niet langer aan verpleegden zullen worden opgedragen.

In dien staat wordt de verhooging der artt. 13 en 18 toegelicht als een gevolg respectievelijk van het weder in eigen beheer nemen van grooter oppervlakte land en van het verleenen van onderstand aan een gewezen ambtenaar.

Als buitengewoon werk komt in de begrooting als laatste termijn voor de voortzetting van het vernieuwen van sluizen en het verbreden der kolonievvaart in het belang van de verbinding der Friesche en Drentsche kanalen. Hiermede zal het in 1875 aangevangen werk zijn voltooid. Wijders is op art. 9 een bedrag van f 100 000 uitgetrokken, opdat voor het geval het thans in overweging zijnde ontwerp van wet tot aanwijzing der gestichten waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis zal worden ondergaan, tot wet mocht worden verheven en daarbij mocht worden bepaald dat de Rijkswerkinrichtingen te Veenhuizen zullen blijven gevestigd, zonder nadere tusschenkomst van de Wetgevende Macht, een aanvang kan worden gemaakt met eene afdoende herstelling der gebouwen, hetgeen wegens de onzekerheid aangaande het voortbestaan der gestichten tot dusver is uitgesteld. Zoolang de genoemde beslissing niet is genomen blijft derhalve de som ongebruikt.

In verband met de opgave omtrent den stand der bevolking bij de Memorie van Toelichting der begrooting voor het loopende jaar gedaan, kan worden medegedeeld, dat het cijfer der verpleegden op 1°. Juli jl. 2643 bedroeg.

De bevolking was verdeeld als volgt: